

Замимаи 3.

Рӯйхати ихтисорҳо, аломатҳои шартӣ ва воҳидҳои андозагирӣ

Ихтисораҳо:

АИ	Академияи илмҳо
АИК	Академияи илмҳои кишоварзӣ
АИР	Академия илмҳои Россия
АТМЗ	арзёбии таъсир ба муҳити зист
а.ҷ.	арзи ҷанубӣ
а.ш.	арзи шимолӣ
ББНА	Бунёди байналмилалӣ наҷоти Арал
БМЗ СММ	Барномаи муҳити зисти Созмони Милали Муттаҳид
БМР	банки маълумоти режимӣ
БРО	Бонки рушди Осиё
БР СММ	Барномаи рушдии Созмони Милали Муттаҳид
БҶЭ	Бунёди ҷаҳонии экологӣ
БҶТБ	Бунёди ҷаҳонии табиати бикр
ВАУ	васоити ахбори умум
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ВС	Вазорати саноат
ВТ	Вазорати тандурусти
ВК	Вазорати кишоварзӣ
ВН	Вазорати нақлиёт
ВМ	Вазорати молия
ВЭ	Вазорати энергетика
ВИС	Вазорати иқтисод ва савдо
ВХОМ	Вазорати хоҷагии об ва мелиоратсия
ВХТ	Вазорати ҳифзи табиат
ВХФ	Вазорати ҳолатҳои фавқулудда
ГБКИ	Гурӯҳи байнихукумати коршиносони тағйирёбии иқлим
ГК ГБКИ	Гурӯҳи кории ГБКИ
ГП	газҳои парникӣ
ДАТ	Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон
ДДМТ	Донишгоҳи Давлатии Миллии Тоҷикистон
ДДТТ	Донишгоҳи Давлатии Тиббии Тоҷикистон
ДБЭ	дастгоҳҳои биоэнергетикӣ
ДМО	дидбонҳои мушоҳидаи олудагӣ
ДОА	дидбонҳои олудагии атмосфера
ДЭБ	дастгоҳҳои энергетикаи бодӣ
ЗАТ	Заводи алюминсозии Тоҷикистон
ИБХТ	Иттиҳодияи байналмилалӣ ҳифзи табиат
ИБДА	Идораи давлатии бозрасии автомобил
ИГГ	иқтидори гармшавии глобали
ИД	индекси дарозумрӣ
ИДМ	Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил
ИИ	Иттиҳодияи истеҳсоли
ИҒК	иншооти ғаждизудии коллекторӣ
ИИХЧ	Иттиҳодияи истеҳсоли хоҷагии ҷангал

ИҒ	иншооти ғаждизудой
КАМ	коэффитсиенти амали муфид
ҚДО	Кумитаи давлатии омор
КМ	корхонаи муштарақ
КМ ТИ СММ	Конвенсияи Меъёрии Созмони Милали Мутаҳид доир ба тағйирёбии иқлим
МАИ	минтақаҳои агроиқлимӣ
МБҲ	Маркази байналмилалӣ ҳавошиносӣ
МИМ	моделҳои иқлимӣ минтақа
МИТИ	Маркази иттилооти тағйирёбии иқлим
МКС	мучтамаи кишту саноат
ММД	маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ
ММОМТ	Маркази мушоҳидаи олудагии муҳити табиӣ
МНА	Муассисаи нақлиёти автомобилӣ
МОМ	Минтақаи Осиёи Марказӣ
МПО	минтақаи пайдоиши об
МРХ	Механизми рушди ҳолис
МТАИ	минтақаҳои табиӣ агроиқлимӣ
МТМҲ	Минтақаҳои табиӣ маҳсули ҳифз
МТЭ	минтақаҳои табиӣ экологӣ
наф.	нафар
НБО	нерӯгоҳи барқи обӣ
НБҲ	нерӯгоҳи барқи ҳароратӣ
НМЗ	нишонаҳои маҳдудсозии зарарнокӣ
НМФ	Нақшаи милли ғаёлият
НТМ	ноҳияҳои тобеъи марказ
НҲБ	нерӯгоҳи ҳарорату барқ
ОМ	Осиёи Марказӣ
ПГ	потенсиали гармозой
ПИГОМ	Пажуҳишгоҳи илмӣ гидрометеорологӣ ОМ
ПИТ	Пажуҳишгоҳи илмӣ таҳқиқотӣ
ПОБҒ	пайвастагҳои органикӣ бухоршавандаи ғайриметанӣ
ПСМ	партобҳои саҳти маишӣ
ПСШ	партобҳои саҳти шаҳр
ШСБ	Ширкати саҳомии боз
ПТГ	падидаҳои табиӣ гидрометеорологӣ
РДБА	Раёсати давлатӣ бозрасии автомобилӣ
РХОҲ	Раёсати ҳадамоти обуҳавошиносӣ
СММ	Созмони Милали Муттаҳид
СГА ГБКТИ	Сеюмин гузориши арзёбиҳои ГБКТИ
СГМИ	системаи глобалӣ мушоҳидаи иқлим
СГИ	системаҳои географии иттилоот (геоиттилоотӣ)
СГТ	системаи глобалӣ телеалоқа
СХТ	стансияи хизматрасонии техникӣ
СХИМ	системаи худкори интиқоли маълумот
СҶМ	Созмони ҷаҳонӣ метеорологӣ
СҶТ	Созмони ҷаҳонӣ тандурустӣ
СҶҲ	Созмони ҷамъиятии ғайриҳукуматӣ
СҶҲ	Созмони ҷаҳонӣ ҳавошиносӣ

СҶҲТ	Стратегияи ҷаҳонии ҳифозати табиат
ТГИ	тағйирёбии глобали иқлим
ТЗХҚ	тағйирёбии заминистифодабарӣ ва хоҷагии ҷангал
ШБО	Шабакаи байнидавлатии обуҳавошиносӣ
ШС	Ширкати сахҳомӣ
ШҲ	шабакаи ҳавошиносӣ
ХВ ГБКТИ	Ҳазинаи вежаи ГБКТИ
ХИБ	хатти интиқоли барқ
ХМК	хоҷагии манзилию коммуналӣ
ХМО	Ҳадамоти миллии обуҳавошиносӣ
ХҚО	Ҳадамоти ҷаҳонии обуҳаво
ҲҚК	ҳадди ҷоиҳои концентратсия
ҚТ	Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҚХГ	қимати ҳолиси гармозӣ

Формулаҳои кимёӣ:

CH ₄	метан
CO	оксиди карбон
CO ₂	диоксиди карбон
N ₂ O	оксиди (дуоксиди) нитроген
NO _x	оксидҳои нитроген
PFC-ҳо	перфторидҳои карбон
SO ₂	дуоксиди сулфур

Воҳидҳои андозагирӣ:

°C	харорат бар ҳасби дараҷаи Селсий
г	грамм
га	гектар
г/л	грамм бар литр
Ҷ	ҷоул
кал	калория
кВт.с	киловатт-соат
кг	килограмм
КҶ	килоҷоул
ккал	килокалория
км	километр
м	метр
м аз сатҳи	
баҳр	баландӣ аз сатҳи баҳр ба ҳисоби метр
м/с	метр дар сония
м ²	метри мураббаъ (квадратӣ)
м ³	метри мукааб (кубӣ)
м ³ /с	метри мукааб дар сония
МВт	мегаватт = 1 000 000 ватт
мг	миллиграмм
млн	миллион
млн ⁻¹	ҳаҷми концентратсияи газ, ки ба ҳиссаҳои миллион ифода шудааст

млрд	миллиард
млрд ⁻¹	ҳаҷми концентратсияи газ, ки ба ҳиссаҳои миллиардӣ ифода шудааст
мм	миллиметр
с	сентнер
сон	сония
т	тонна
т.с.ш	тоннаи сӯзишвории шартӣ = 29 308 КҶ = 0,7
т.э.н	тоннаи эквиваленти нафтӣ
т/нафар	тонна ба сари ҳар нафар
Тг	тераграмм = 1 000 000 000 000
ТҶ	тераҷоул = 1 000 000 000 000 ҷоул
ҳаз. тонна	ҳазор тонна